

Lakialoite 54

Pekkarinen ym.: Lakialoite työttömyysvakuutusmaksuja sekä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kasinotaloutta seuranneen syvän sukelluksen jäljiltä Suomen talous on kasvanut kohta kaksi vuotta Euroopan nopeinta vauhtia. Erityisesti vientialojen tuotanto ja vienti on ollut voimakkaassa kasvussa. Positiivinen hintakehitys ja vaihtosuhte ovat entisestään vauhdittaneet myönteistä kehitystä.

Suomen talouden nousulle vientiteollisuuden voimakas elpyminen on ollut välttämätön ehto. Se ei ole kuitenkaan riittävä ehto laman jäljiltä aivan liian korkeana jatkuvan työttömyyden voittamiseksi.

Työttömyyden radikaaliksi alentamiseksi tarvitaan monia samansuuntaisia työvaltaisia pk-yrityksiä kannustavia toimenpiteitä. Työllistämiskynnyksen alentamiseksi tarvitaan työllistämisen verokiilan madaltamista, pk-sektorin tarpeet ymmärtäviä työelämäjoustoja, pk-yritysten vakuusjärjestelmän perusteellista kohentamista ja erityisesti palvelualoilla arvonlisäverotuksen keventämistä.

Työvaltaisia yrityksiä rasittavista välillisistä kustannuksista tärkeimpiä ovat työnantajilta pe-

rittävät työttömyysvakuutusmaksut ja työnantajilta perittävät kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut.

Työttömyysvakuutusmaksun suuruus on tällä hetkellä 2 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta ja 6,1 % tämän ylittävältä osalta. Kansaneläkemaksu on yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen tällä hetkellä 2,40, 4,00 tai 4,90 % ennakonpidätyksen alaisen palkan määrästä. Valtion liikelaitoksissa maksu on 2,40 %.

Yksityisen työnantajan ja edellä mainitun liikelaitoksen sairausvakuutusmaksun suuruus on 1,60 % palkoista.

Tässä aloitteessa ehdotetaan pienten työvaltaisten yritysten sotu- ja työttömyysvakuutusmaksujen poistamista ja osan tästä työllistämistä siirtämistä suurempien ja pääomavaltaisten yritysten kannettavaksi.

Edellä selostetut yritysten välilliset työvoimakustannukset ovat sellaisia pk-sektorin työllistämistä vaikeuttavia tekijöitä, joiden alentamiseen hallitus voi omin voimin vaikuttaa nopeasti.

PERUSTELUT

Työttömyysvakuutusmaksu

Kiitos Ahon hallituksen onnistuneen talouspolitiikan työttömyyskassojen keskuskassaan tulee jo tämän vuoden loppuun mennessä kertyneeksi noin 3 mrd mk ylimääräistä. Vuoden 1996

loppuun mennessä ylikertymän määrän arvioidaan nousevan 7 mrd mk:aan, josta suotavaan ”puskuriin” tarvitaan 1,5 mrd mk.

Aloitteessa esitetään, sanottuun ylikertymään viitaten, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksu lasketaan 0,1 %:iin työnantajan maksa-

man vuosipalkkasumman 6 milj. mk:aan saakka. 6—60 milj. mk:n palkkasumman välillä maksun suuruus on 4 % ja 60 milj. mk:n vuosipalkkasumman ylittävältä osalta 5 %.

Ehdotus merkitsee erityisesti pienten työvaltaisten yritysten työttömyysvakuutusmaksurakenteen keventymistä. Muodollisen 0,1 %:n maksun periminen on nähty po. järjestelmän kannalta perustelluksi.

Suuremmasta, yli 60 milj. mk:n vuosipalkkasummasta työnantajille aloitteessa esitetty työttömyysvakuutusmaksu on 1 % korkeampi kuin hallituksen ns. työllisyysohjelmassa esitetty.

Vastaavasti työntekijän työttömyysvakuutusmaksun suuruus on perusteltua laskea 1,5 %:iin.

Tällä lakiesityksellä ei ole valtion budjettitalouteen vaikutuksia. Kevennykset on toteutettavissa edellä selostetun keskuskassan ylikertymän sallimissa puitteissa. Lisäksi työvaltaisten yritysten työllistämiskynnyksen tässä aloitteessa esitetty alentaminen merkitsee kassakertymän edelleen kasvamista.

Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut

Työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut merkitsevät pienille työvaltaisille yrityksille palkkasummasta laskien 4 %:n lisäkuustannusta. Viitaten edellä todettuihin pk-yritysten pullonkauloihin yritysten keva- ja sava-maksujen perusteet on uudistettava. Pienten taakkaa on kevennettävä ja siirrettävä sitä suuremmille yrityksille.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että 6 milj. mk:n palkkasummaan saakka työnantajan sairausvakuutusmaksusta luovutaan kokonaan ja että maksu sen ylittävältä palkkasumman osalta on 1 % vuosipalkkasumman 60 milj. mk:aan saakka. 60 milj. mk ylittävältä palkkasumman osalta maksu on 2,0 %.

Kansaneläkemaksua ei aloitteen mukaan peritä lainkaan yksityisen työnantajan ennakonpidätyksenalaisen palkkasumman ensimmäisen 3 milj. mk:n osalta, mikäli poistojen määrä on alle miljoona markkaa.

Käyttöomaisuuden hankintamenosta tehtyjen säännönmukaisten poistojen ollessa yli 300 000 mk ja samalla vähintään 10 % ja enintään 30 % sanottuna aikana maksetuista palkoista kansaneläkemaksun suuruus on 4 % ennakonpidätyksen alaisista palkoista vuonna 1996. Jos mainittujen poistojen määrä on yli 300 000 mk ja samalla yli 30 % sanottuna aikana maksetuista palkoista, kansaneläkemaksun suuruus on 6,9 %.

Tässä esitetyillä työnantajan kansaneläkemaksujen ja sairausvakuutusmaksujen muutoksilla ei ole olennaisia vaikutuksia valtiontalouteen. Pääomavaltaisimpien yritysten kohdalla tapahtuva maksujen kiristyminen yhdessä aloitteen työllisyyttä parantavan vaikutuksen kanssa kompensoi pienten työvaltaisten yritysten maksetuun helpottamisen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä 183/1995 vp)

Työttömyyskassalain (603/84) 33 a §:n 4 momentissa tarkoitettu työttömyysvakuutusmaksu on 2,6 prosenttia työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitetuille yrityksen osanomistajille maksettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1996.

Työttömyyskassalain 33 §:ssä tarkoitettua työttömyysvakuutusmaksua ei peritä 2 momentissa tarkoitettujen työpalkkojen ensimmäisen kuuden (6) miljoonan markan osalta. Kuuden ja kuudenkymmenen (6—60) miljoonan markan palkkasumman välillä maksun suuruus on 4 prosenttia ja kuusikymmentä (60) miljoonaa markkaa ylittävän palkkasumman osalta 5 prosenttia.

2 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä 183/1995 vp)

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 1996 suoritettiin työttömyysvakuutusmaksuihin siten, että lopullinen vakuutusmaksu määrätään 1 §:n 2 ja 3

momentin mukaisesti. Sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamien tapaturmavakuutuksen yleisten vakuutusehtojen kohdan 4.12 tarkoittama ennakkovakuutusmaksu voidaan kuitenkin periä 1 §:n 3 momentin mukaisesti työnantajan koko palkkasumman perusteella.

2.

Laki**vuodelta 1996 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä 103/1995 vp)

3 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/63) 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), säädetään työnantajan sairausvakuutusmaksusta, yksityiseltä työnantajalta ja sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87), työnantajan työttömyysvakuutusmaksua peritään työpalkkojen ensimmäisen kuuden (6) miljoonan markan osalta 0,1 prosenttia. Kuuden ja kuudenkymmenen (6—60) miljoonan markan palkkasumman välillä työnantajan sairausvakuutusmaksu on yksi (1) prosentti ja yli kuudenkymmenen (60) miljoonan markan palkkasummasta kaksi (2) prosenttia

työntekijälle 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 1996 välisenä aikana suoritettua ennakonpidätyksen alaisen palkan määrästä. Kuitenkin valtiolta ja sen muulta laitokselta kuin valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettua liikelaitokselta, Ahvenanmaan maakunnalta, kunnalta ja kuntayhtymältä sekä kunnalliselta liikelaitokselta työnantajan sairausvakuutusmaksua peritään 2,85 prosenttia ja evankelisluterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntaliitolta sekä ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sairausvakuutusmaksua peritään 7,85 prosenttia työntekijälle 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 1996 välisenä aikana suoritettua ennakonpidätyksen alaisen palkan määrästä.

4 §

(Kuten hallituksen esityksessä 103/1995 vp)

3.

Laki**vuodelta 1996 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä 183/1995 vp)

2 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 1,5 prosenttia henkilön ennakkoprintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta,

tuloverolain (1535/92) 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Jos kysymyksessä on työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitettu työntekijä (yrityksen omistaja), palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun

suuruus on 0,6 prosenttia edellä mainituista palkkatuloista.

3—10 §
(Kuten hallituksen esityksessä 183/1995 vp)

4.

Laki

kansaneläkelain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 3 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (307/82), seuraavasti:

3 §

Yksityinen työnantaja ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/87) tarkoitettu valtion liikelaitos suorittaa, niin kuin siitä erikseen säädetään, työnantajan kansaneläkemaksua 2 prosenttia 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 1996 välisenä aikana maksamiensa ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä. Kuitenkin jos työnantajan, joka harjoittaa liiketoimintaa ja on velvollinen suorittamaan valtiolle tuloveroa tai on tuloverolain (1535/92) 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu liiketoimintaa harjoittava elinkeinoyhtymä, vuodelta 1994 toimitettua verotusta varten antamassa veroilmoituksessa ilmoitettujen kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien säännönmukaisten poistojen määrä on yli 300 000 markkaa ja samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia sanottuna aikana maksetuista palkoista, kansaneläkemaksun suuruus on 4,00 prosenttia vuonna 1996 maksettavista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Jos mainittujen poistojen määrä on yli 300 000 markkaa ja samalla yli 30 prosenttia sanottuna aikana maksetuista palkoista, kansaneläkemaksun suuruus on 6,9 prosenttia. Yksityisen työnantajan kansaneläkemaksua ei kuitenkaan peritä, jos po. työnantajan maksamien en-

nakonpidätysten alaisten vuosipalkkojen määrä on alle 3 miljoonaa markkaa ja yrityksen vuodelta 1994 toimitettua verotusta varten antamassa veroilmoituksessa käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien säännönmukaisten poistojen määrä on alle 1 miljoona markkaa. Jos työnantajan tilikausi ei ole päättynyt vuonna 1994, käytetään vuoden 1993 verotusta varten annetun veroilmoituksen tietoja. Valtiolta ja sen muulta laitokselta kuin valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettua liikelaitokselta, Ahvenanmaan maakunnalta, kunnalliselta liikelaitokselta, kunnalta ja kuntayhtymältä, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta sekä ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta maksua peritään 3,65 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakonpidätyksen alaisen palkan määrästä. Siitä, mitä kunnallisella liikelaitoksella tarkoitetaan, säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Tämän lain 3 §:n 2 momenttia sovelletaan vuonna 1996 maksetuista palkoista suoritettavaan työnantajan kansaneläkemaksuun.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1995

Mauri Pekkarinen
Hannu Kemppainen
Markku Koski
**Juha Korkea-
oja**
Matti Vanhanen
Johannes Leppänen

Mikko Pesälä
Pauli Saapunki
Tero Mölsä
Vuokko Rehn
Mauri Salo
Aino Suhola
Toimi Kankaanniemi

Tytti Isohookana-Asunmaa
Olavi Ala-Nissilä
Hannu Takkula
Sulo Aittoniemi
Timo Kalli
Bjarne Kallis